N°. 94. 1846.

BREDASCHE COURANT.

STAAT- LETTERKUNDIG EN WETENSCHAPPELIJK

NIEUWS- BLAD.

Dingsdag 11 Augustus.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 8sten Augustus.

Thans is de geheele uitslag der verkiezingen bekend, met uitzondering van die op het eiland Corsica, waar de beide kiescollegien eerst tegen den 8sten Augustus zijn bijeengeroepen. Van de 457 verkiezingen behooren er, volgens het ministeriële *Journal des Débats*, 289 tot de behoudende partij en 168 tot de oppositie. In het geheel zal de kamer 110 nieuwe gedeputeerden tellen, waarvan 82 tot de behoudende partij behooren en 28 tot de oppositie, daarentegen hebben beide partijen andere leden, die niet herkozen zijn, verloren, doch het slot is, volgens genoemd blad, dat de meerderheid voor het ministerie in de nieuwe kamer nog met 26 stemmen versterkt is.

De heer *Guizot* is door het kiescollegie van Lisieux, met 523 van de 561 stemmen, als afgevaardigde herkozen. Nadat de uitslag der stemming bekend was geworden, heeft de minister eene redevoering tot de kiezers gehouden.

Er zijn ditmaal ten minste tien dagbladschrijvers benoemd, als die van: *l'Esprit public*, *le Siècle*, *Temps*, *Courrier Français*, *Constitutionnel*, *Gazette de France*, *Presse*, *Journal des Débats*, enz.

— De heer *Casimir Perier*, tot gedeputeerde in het eerste arrondissement der hoofdstad verkozen, heeft zijne demissie als buitengewoon gezant en gevolmagtigd minister van Hannover gegeven.

— Het hof der pairs is gisteren vergaderd geweest, om te beraadslagen over de Koninklijke ordonnantie, betrekkelijk den aanslag van den 29sten Julij. Het hof heeft tot het in staat van beschuldiging stellen van *Henry* besloten.

De commissie van instructie van het hof der pairs in de zaak van den jongsten aanslag, heeft zich naar de conciergerie begeven om den koningsmoorder *J. Henry* te verhooren.

— In de legitimistische salons is dezer dagen veel spraak geweest van de staatkundige bekeering van verscheidene aanzienlijke familien, die op het punt zouden zijn aan het hof der Tuilerien te verschijnen.

— De inkomsten van den Noorder-spoorweg zijn thans weder aan het toenemen. In de week eindigende den 31sten Julij, is de opbrengst geweest 172,974 fr., zijnde bijna 16,000 fr. meer dan de week te voren, en gevende eene dagelijksche ontvangst van 24,710 fr.

— Wederom zijn twee beursspeculanten, die groote zaken vooral in spoorwegaandeelen, op de beurs deden, eensklaps verdwenen. Een hunner had in de laatste dagen, naar men zegt, meer dan een millioen fr. verloren.

— Het gouvernement heeft in de laatste dagen depeches naar onzen gezant te Madrid afgezonden, welke de strekking zouden hebben om het Spaansche gouvernement te weêrhouden zijne troepen op Portugeesch grondgebied te laten rukken.

— De berigten uit Spanje tot den 2den Augustus gaande, behelzen weinig nieuws. Men wilde er dat de aanstaande verkiezingen meerendeels in het voordeel der behoudende partij zouden uitvallen.

— Ter beurze van heden waren genoteerd: 5 pCt. 122,35; 3 pCt. 83,70; Spanje 3 pCt. 36½; Rom. L. 100⅞.

DUITSCHLAND.

FRANKFORT, den 6den Augustus.

Het dagblad van Keulen behelst berigten uit die stad tot den 7den Augustus, waaruit blijkt, dat tot den namiddag van dien dag de rust daar niet verder gestoord is. Intusschen blijkt uit die berigten, ofschoon dan ook met groote behoedzaamheid geschreven, dat de gemoederen der bevolking zeer zijn opgewonden. Van de troepen der bezetting, tegen wie men het vooral geladen heeft, en die afgetrokken of in hunne kazernen opgesloten moeten zijn, wordt door het genoemde blad met geen enkel woord gewag gemaakt. De openbare orde werd in de stad gehandhaafd door zes kompagnien vrijwillige burgers, die echter geene wapenen schijnen te dragen, maar enkel aan een in het knoopsgat gestoken lint kenbaar zijn. Reeds den 6den waren de burgers, die te midden der plaats gehad hebbende bewegingen in hechtenis genomen zijn, op last van den procureur-generaal *Berghaus*, allen, op ééne enkele uitzondering na, in vrijheid gesteld. Het stedelijk bestuur schijnt geheel en al partij voor de burgers te trekken.

Nog gewaagt het Keulsche blad van eene door de burgers benoemde deputatie, die den 7den Augustus begonnen is, om door het inwinnen van narigten uit den mond van ooggetuigen, een getrouw verslag omtrent het voorgevallene bijeen te brengen. Dit klinkt eenigzins zonderling, nadat vroeger berigt is geworden, dat er omtrent dat voorgevallene door den procureur-generaal een geregtelijk onderzoek is aangevangen.

(Een Brusselsch blad deelt bijzondere berigten uit Keulen tot den 6den mede, volgens welke het daar voorgevallene toegeschreven moet worden aan de hevigheid, waarmede de politie, door de militaire magt geruggesteund, het overoude volksgebruik heeft willen te keer gaan, dat op de zoogenaamde St. Maartenskermis het afsteken van voetzoekers en ander vuurwerk medebragt. »Den 4den tegen negen ure des avonds," zegt dit berigt, waarin wel eenige overdrijving schijnt te heerschen, »zijn, zonder dat men de regte oorzaak weet, de burgers en militairen handgemeen geraakt. Weldra reed de ruiterij in alle rigtingen op de zamenscholingen in. De verbittering was van weerszijden ten top gerezen. Er zijn vensters ingeworpen, deuren opengeloopen, de onschendbaarheid der woningen geschonden, vreedzame burgers in hun huis mishandeld, onder voorwendsel, dat zij onruststokers verborgen, en dat steenworpen of geweerschoten uit die huizen waren gedaan. Vijf burgers, die zoo men zegt geheel onschuldig zijn, zijn omgekomen; verscheidene aanzienlijke burgers, die rustig huiswaarts keerden, zijn zwaar gekwetst geworden: men begroot hun getal op twintig. Ook de troepen hebben veel te lijden gehad. Een sergeant der gendarmes is door steenworpen gedood; van de militairen, die zich in de hospitalen bevinden, zullen, naar men vreest, verscheidenen aan hunne wonden bezwijken. Den dag na het voorgevallene zag men de plassen bloed op de straten en verhaalde elkander, dat aan een vijfjarig kind de arm was afgehouwen. Nooit heb ik zulk een volksopgewondenheid gezien, en alleen aan de burgerwacht, die men met spoed heeft opgerigt, is het te danken geweest, dat de orde niet verder gestoord is geworden.")

— Uit Weenen wordt gemeld dat Z. M. de koning van Pruissen, na zijne gemalin naar Ischl te hebben geleid, te Koningswart is aangekomen en aldaar bij den Prins *van Metternich* het middagmaal heeft gehouden, waarna de koning naar Berlijn is teruggekeerd.

— Door den geweldigen regen is het kamp bij Wiener-Neustadt opgebroken, en zijn de troepen naar hunne garnizoenen teruggekeerd.

— Uit Palermo wordt van den 21sten Julij geschreven, dat men aldaar bij eenen hevigen siroccowind, in de schaduw 95° warmte had. De onverdragelijke hitte oefende er een nadeeligen invloed op de gezondheid uit.

— Uit Konstantinopel schrijft men, van den 22 Julij, dat de voormalige hofmaarschalk en seraskier, *Risa*-Pacha, tot minister van koophandel is benoemd. De bijzondere brieven uit de Turksche hoofdstad keuren die benoeming in de scherpste bewoordingen af,

en hebben geene woorden genoeg, om de wreedheid en kwade eigenschappen van dien minister af te schetsen. Die benoeming zou door den invloed van *Mehemed*-Ali hebben plaats gehad, die te Konstantinopel het paleis van *Risa* heeft betrokken. — Verder wordt uit Konstantinopel geschreven, dat in de laatste tijden wederom onderscheidene malen zware branden gewoed hebben. — De jongste berigten uit Smyrna melden, dat Grieksche zeeroovers de wateren van den Archipel wederom onveilig maakten, ten gevolge waarvan Engelsche en Turksche kruisers zich toebereidden om jagt op hen te maken. Deze roovers hadden eene landing op Samos bewerkstelligd, en een Grieksch klooster uitgeplunderd, terwijl de bewoners onder de gruwzaamste mishandelingen werden vermoord. In den morgen van den 15 zijn te Smyrna wederom twee ligte schokken van aardbeving gevoeld.

ENGELAND.

LONDEN, den 8sten Augustus.

In de zitting van het lagerhuis van gisteren, heeft lord *John Russell* eene voordragt gedaan betrekkelijk de strafoefeningen bij het leger. De aanleiding daartoe was, dat onlangs een militair, aan wien ten gevolge van een tegen hem uitgesproken vonnis, 150 geeselslagen waren toegebragt, ten gevolge van de uitvoering dier straf is overleden. Lord *Russell* heeft medegedeeld, dat de hertog *van Wellington,* als bevelhebber des legers, last had gegeven, om voortaan de ligchaams-straffen der krijgslieden hoogstens tot 50 geeselslagen te beperken, terwijl voorts alle maatregelen genomen zouden worden, om zulke noodlottige gevolgen als onlangs hebben plaats gehad, te voorkomen. Deze voordragt, die men als een halven maatregel beschouwde, schijnt geenszins algemeen genoegen te hebben gedaan. Intusschen is een voorstel van den heer *Bowring,* om de ligchaamsstraffen bij het leger dadelijk geheel af te schaffen, met 97 tegen 37 stemmen verworpen.

De nieuwe suikerwet heeft thans het onderzoek in het lagerhuis doorgestaan, zonder dat daarin eenige wezenlijke veranderingen zijn gebragt.

— De luitenant-kolonel *Napier* en zes andere hoofd-officieren hebben bevel gekregen zich naar de Kaap de Goede Hoop te begeven, aan boord van de stoomboot *Inflexible*, die ook versterking derwaarts overvoert.

— De tijdingen uit de West-Indiën luiden gunstiger: men spreekt veel van het aanleggen van spoorwegen, van centrale suikerfabrijken, de betere leiding der rivieren tot ontginning van de gronden enz. Het weder was gunstig.

— De tijdingen nopens den oogst luiden over het geheel gunstig, behalve wegens den stand der aardappelen in Ierland.

— Men heeft berigten uit Nieuw-Zeeland, van den 7 Maart, die ongunstig luiden. Meer dan dertig familien waren in het district van Hutt door de eilanders verdreven en beroofd, en hun oogst vernield.

— Men heeft berigten uit Mexico, van den 29 Junij. De generaal *Paredes* had het Congres geopend, met eene aanspraak, waarin hij den beklagenswaardigen staat des lands bloot legt. Hij spoort het Congres aan, om den oorlog tegen de Vereenigde Staten voort te zetten en de noodige middelen tot opbeuring van het crediet te beramen. Verscheidene gewesten zijn in opstand geraakt en Californie heeft zich onafhankelijk verklaard.

— Gisteren waren de 3 pCt. gec. 96$^3/_8$; Ned. 2$^1/_2$ pCt. 59$^3/_4$; 4 pCt 94; Brazilië 88; Mexico 25; Portugal 39; Spanje 25$^1/_2$.

BELGIE.

BRUSSEL, den 9den Augustus.

Nadat in de zitting van de Belgische kamer van vertegenwoordigers van den 6den, het met Nederland gesloten verdrag van handel en scheepvaart aan die kamer ter goedkeuring was voorgelegd, heeft zij dit stuk aan hare afdeelingen verzonden. Den 8sten was het daarover plaats gehad hebbend onderzoek in de afdeelingen afgeloopen en hadden zij hare rapporteurs benoemd. Deze rapporteurs, die te zamen de centrale afdeeling vormen, zijn de heeren: *de Brouckere, Rogier, Delehaye, Veydt, Troye* en *Goblet.*

Volgens het *Handelsblad* dezer stad heeft het traktaat geen bezwaar van eenig hoofdbelang in de afdeelingen ondervonden; men had zijn leedwezen betuigd dat Ostende, Blanckenberghe en Heyst, door de bepalingen nopens de vischvangst zouden lijden. In de derde sectie had het traktaat den grootsten tegenstand ontmoet; daar had de heer *Osy* verklaard dat hij tegen hetzelve zou stemmen, omdat hij het aan Belgie verleende voordeel, van den uitvoer van 8000 tonnen (4000 lasten) uit Java door belgische schepen, naar Belgie, tegen betaling derzelfde regten als of die hoeveelheid door Nederlandsche schepen naar Nederland was uitgevoerd, niet achtte gelijk te staan met den invoer van 7 millioenen Ned. ponden koffij en 180,000 Ned. ponden tabak uit Nederland in Belgie. De heer *Dumortier* zeide zich van de stemming te zullen onthouden, omdat hij niet kon instemmen met een stelsel waarbij de eene tak van nijverheid aan den anderen wierd opgeofferd; de minister van buitenlandsche zaken had echter de bedenkingen, zoo het scheen op eene voldoende wijs opgelost, daar de heer *Delehaye,* die verklaard had voor het traktaat te zullen stemmen, tot rapporteur dier sectie was verkozen. In de tweede sectie heeft de heer *Rogier* verklaard voor het traktaat te zullen stemmen. De vertegenwoordiging van Antwerpen (de heeren *Osy* en *Rogier*) zal dus bij de stemming over het traktaat verdeeld zijn. — De afdeelingen hebben haren arbeid nog niet ten einde gebragt. Men denkt dat de openbare beraadslagingen Woensdag zullen beginnen.

Gisteren zijn de sectien nog bijeengeweest tot het onderzoek van een aangevraagd crediet van 3,712,060 fr. voor de voltooijing van een dubbel spoor aan den ijzeren spoorweg, en een supplementair crediet van ruim 600,000 fr. voor het budget van openbare werken. De meerderheid heeft zich voor het verleenen dier credieten verklaard.

— De reeders van Ostende hebben een rekwest aan het gouvernement tegen het Hollandsch-Belgisch-traktaat ingezonden.

— Het gouvernement is voornemens een buitengewoon gezant naar Spanje te zenden, ten einde de sedert lang aangeknoopte handelnegotiatie tot een goed einde te brengen. De heer *Morel* zou met die zending belast worden.

— De Prins *van Chimay* is met eene buitengewone zending bij den H. Stoel en het hof van Toskane belast geworden.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 10den Augustus.

Zijne Majesteit de Koning is den 5den dezer met het stoomjagt *de Leeuw* te Koblenz aangekomen. Aldaar heeft Zijne Majesteit Z. K. H. Prins *Frederik* van Pruissen, onlangs tot militairen gouverneur van Luxemburg benoemd, aangetroffen, met wien Hoogstdezelve een onderhoud gehad heeft. Nog denzelfden dag is Zijne Majesteit uit Koblenz vertrokken, om zich over land naar Luxemburg te begeven.

— Z. M. de Koning wordt tegen den 15den uit Luxemburg te 's Hage terug verwacht.

— Men verneemt, dat H. M. de Koningin, benevens Prins *Alexander* der Nederlanden, den 24sten zich op reis naar Italie zullen begeven, en dat, terwijl H. M. eenigen tijd in Opper-Italie zal verblijven, de Prins ook Napels, Rome en andere voorname steden zal bezoeken. Z. M. de Koning, die denzelfden dag naar Silezië zal vertrekken, zou Hoogstdeszelfs Gemalin en Zoon een eindwegs begeleiden.

— Bij Koninklijk besluit van den 11den Julij jl., worden de besturen der steden en gemeenten, gemagtigd, om, zonder hoogere autorisatie, over te gaan tot den onderhandschen verkoop of afstand van onroerende goederen, aan steden of gemeenten toebehoorende, wanneer die goederen benoodigd zijn tot het aanleggen of volbrengen van openbare werken, alsmede om in die gevallen te beschikken op de verzoeken van administratiën van armen-, gods- of weeshuizen, diakoniën en andere dergelijke administratiën en gestichten van weldadigheid, om magtiging tot het onder de hand verkoopen of afstaan van onroerende goederen.

— In de *Staats-Courant* van ll. Zaturdag vindt men thans in zijn geheel het tusschen Nederland en Belgie gesloten verdrag van handel en scheepvaart.

— Men verneemt, dat thans aan de goedkeuring van het departement van binnenlandsche zaken zijn onderworpen de plannen voor eene afdeeling van den spoorweg van Maastricht naar Aken, en dat de Regeringen der Nederlanden en van Pruissen ieder een' commissaris zullen moeten benoemen, ten einde het vereenigingspunt op de grenzen der beide landen vast te stellen.

— Onder præsidium van den hoogleeraar *P. H. J. Wellenbergh,* van Utrecht, heeft de tweede algemeene vergadering der *Nederlandsche Entomologische Vereeniging,* den 3 dezer te Amsterdam plaats gehad, onder zoodanige gunstige voorteekenen, als welke men voor wetenschap en dadelijk nut in ons Vaderland, gelijk ook voor belangrijke gevolgen in de toekomst, met grond mag verwachten.

Bij de benoeming van het hoofdbestuur te Amsterdam, werden de heeren Dr. *J. G. H. Rombouts* tot præses, *E. Gerdes* tot vicepræses, *L. Th. Zeegers* tot secretaris en *T. J. van Campen* tot adjunct-secretaris gekozen, welke heeren zich in het afgeloopen tijdperk reeds met deze funtien hadden belast, en tot voorzitter voor de eerstkomende algemeene vergadering te Utrecht, in Augustus 1847, benoemd de WelEd. Gestr. heer Mr. *S. C. Snellen van Vollenhoven,* te Leiden.

— Men verneemt uit Amsterdam, dat eerlang, in het midden van den Dam aldaar, een acht en twintig el hooge fraaije lantarenpaal zal worden geplaatst, waaraan behalve de lantaren boven op, nog vier armen zijn aangebragt, insgelijks van lantarens voorzien, zoodat deze, bij wijs van luchter, het groote plein der hoofdstad, door vijf gaslantarens zal verlichten.

— Men schrijft uit Harderwijk, van den 3: « Jongstleden Maandag, ten één ure, is alhier door een 26tal manschappen en 4 regiments-kinderen van ons garnizoen, in de Zuiderzee om uitgeloofde prijzen gezwommen.

»De zwemmers, die op eene tentboot bijeen waren, moesten van daar af zwemmen naar eene tweede schuit, die, naar gelang de zwemtogt wezen moest, van 20 tot 40 ellen van de eerste verwijderd lag, en op welke zich de heeren officieren en commissarissen, die de prijzen moesten toekennen, bevonden.

»De eerste togten werden gedaan door de 26 ongekleede manschappen; daarop volgden die van 6 geheel gewapende, wier geladen geweren, nadat zij aan boord geklommen waren, afgeschoten werden, ten bewijze, dat zij dezelve hadden weten droog te houden. Ten slotte zwommen de 4 regiments-kinderen om het snelst.

»Eene derde boot vergezelde, voorzigtigheidshalve, al deze exercitien; terwijl de wedstrijd, zoo door het vlaggen der schepen, als de muzijk van het korps, verlevendigd werd. Alles is volkomen naar wensch afgeloopen."

» Den 26sten Julij had alhier een droevig en mogelijk eenig geval in zijne soort van zelfmoord plaats. Een jongeling, oud 12 jaren, leerling bij een boekhandelaar te dezer stede, kwam (na 's morgens kastijding in het ouderlijke huis ontvangen te hebben) tot het besluit zich door middel van een koord van het leven te berooven. Den ongelukkigen onbezonnenen knaap vond men boven in het huis van zijnen meester, levenloos met eenen strop om den hals, welke hij boven zich had vastgemaakt. Op eenen zoodanigen jeugdigen leeftijd dergelijk rampzalig besluit ten uitvoer te brengen, hetwelk altijd vooraf eenige beraamde maatregelen moet veronderstellen, zal mogelijk vergeefs in de regterlijke geschiedenis gevonden worden. Zij strekke dan der jeugd in den volsten zin des woords tot een ernstig voorbeeld, terwijl er de opvoeder wel een wenk van bestiering in zal kunnen vinden."

— Uit Utrecht meldt men van den 9den:

»Het onweder van Vrijdag den 7den dezer, is vooral voor Rhenen noodlottig geweest. De hagel of ijsregen heeft niet alleen al het gewas te velde, maar al de glazen vernield. Van hier is veel glas derwaarts ontboden. Zie deswege het volgende verslag:

»Heden middag werd onze gemeente door eene noodlottige ramp getroffen: tegen vier ure pakte een zwaar onweder boven de stad te zamen en ontlastte zich weldra op de verschrikkelijkste wijze.

»Hevige bliksemstralen en donderslagen, vergezeld van eenen hagel, die meerder op het nedervallen van stukken ijs geleek, barstte weldra los; de hevigste ontroering maakte zich van allen meester, zoodat de vrees voor levensbehoud en voor verlies van have en goed zich gedurig afwisselde. Het oogenblik was verschrikkelijk; de angst op ieders gelaat te lezen. Te vijf ure bedaarde de woede van het natuurverschijnsel. Maar mogt men zich verheugen in het behoud des levens, met smart ontwaarde men in zijne tijdelijke bezittingen de grootste schade geleden te hebben. — De eenige oogenblikken te voren, zoo heerlijke en veel belovende velden, waren als afgemaaid, de schoonste vooruitzigten van den nijveren landman als met eenen slag vernietigd. Boekweit- en aardappelvelden hadden aanmerkelijk geleden; maar de tabaksplant, een hoofdbestaan der arbeidzame klasse opleverende, was letterlijk vernietigd. Men moet ooggetuige geweest zijn van de verwoesting die was aangerigt, om er zich een denkbeeld van te kunnen maken. In het diep gevoel van den zwaren slag, die daardoor aan zoo menig eerlijk huishouden wordt toegebragt, daar de schade nu reeds begroot wordende op plus minus ƒ 80,000 gedragen moet worden door eene bevolking van circa 2000 zielen, heeft zich eene commissie vereenigd, om, onder opzien tot den Bestuurder onzer lotgevallen, een beroep te doen op de bekende liefdadigheid onzer landgenooten."

— Uit Assen schrijft men van den 8sten:

»Men verneemt, dat gedurende het hevige onweder, hetwelk Zondig jl. ook in de gemeente Zweelo heeft gewoed, de landbouwer *Hendrik Heling* te Benneveld in die gemeente, die op dien dag voor den afwezigen schaapherder de schapen hoedde, met 22 schapen digt bij Benneveld door den bliksem getroffen en gedood is. Zijn pet, die nevens hem lag, was geheel verscheurd; overigens kon men noch aan zijn ligchaam, noch aan zijne bovenkleederen iets bijzonders waarnemen, doch zijn hembd had voor de borst en in de zijde eene zwarte kleur en was vol kleine gaten."

— Uit Leeuwarden schrijft men van den 8sten dezer:

» Gisteren middag omstreeks 3 uur, betrok de lucht eenigzins en allengs begon dezelve in het Noord-Oosten geheel te bezetten, tot omstreeks half 8 uur, toen verhief zich eensklaps eene allergeweldigste dwallerwind; de lucht scheen als het ware te koken, verbazende stofwolken verhieven op eens van den grond, en bedekten alles wat zich op de straten bevond met eene digte sluijer, zoodat men zich onwillekeurig aan de vreesselijke winden *Samoun* en *Sirokko* herinnerde. Hierop begon het sterk te waaijen, en daarna verhief zich een onweder, de bliksem en de donder was echter niet erg, er vielen daarbij sterke stortregens, welke in eenen korten tijd 7. Ned. streep water per oppervlakte aanbragten.

» Opmerkelijk was het verschil in stand van den Thermometer; op den middag was de kwik gerezen tot de buitengewone hoogte van 88°, des avonds om 8 uur stond hetzelve op 74° en daalde om 10 uur tot 70°, zoodat het verschil binnen zeven uur tijds, 18° bedroeg.

» Van ongelukken, welke door dit onweder zijn veroorzaakt, hebben wij nog niets vernomen.

» Naar men verneemt, zijn er in de omstreken van Stiens, Sweins, Akkrum en ook in de nabijheid van Dockum, eenige arbeiders onder het werken en naar men vermoedt door de sterke hitte op het land doodgebleven. De thermometer stond gisteren op de ongewone hoogte van 88°.

» Naar men verneemt zijn in den loop dezer week door het hooibroeijen, drie Boerenplaatsen afgebrand, als: te Terkaple, tusschen Sneek en IJlst, en bij Workum. Nadere bijzonderheden hieromtrent zijn ons nog niet bekend.

» De berigten omtrent den toestand der aardappelen zijn zeer uiteenloopende; sommigen beweren dat, alhoewel er slechts weinige aangestokene aardappelen worden gerooid, de oogst zeer gering zal zijn; de meesten zijn echter van gevoelen, dat tengevolge der gunstige weersgesteldheid, de aardappeloogst beter en gunstiger zal uitvallen, dan men denkt; wij hopen dat dit laatste het geval moge zijn, want anders zullen de aardappelen voorzeker zeer duur worden.

» De oogst der Garst is hier zeer gelukkig uitgevallen; de korrel is zeer gezond en bijzonder zwaar; de *Tarwe*-oogt is tamelijk goed geslaagd, maar men verwacht dat de Rogge slechts ongeveer de helft eener gewone oogst zal opbrengen; de korrel is overigens van zeer goede kwaliteit."

Nog meldt men uit Leeuwarden, dat de molenmaker *K. Y. Flietstra*, te Englum, in de nabijheid dier stad, dezer dagen een nieuw zamenstel van karnmolen heeft uitgevonden. De voordeelen van dit nieuwe zamenstel bestaan vooral hierin: dat het werk de helft minder kost dan de in gebruik zijnde molens; dat het met weinig kosten op de oude molens kan worden toegepast: dat het met drie vierde minder kracht gedreven kan worden; dat de gang stil is en geene schudding aan het huis veroorzaakt, en dat het der boter meer glans en deugdzaamheid geeft, terwijl het geen korrel onopgelost in de karnemelk achterlaat.

Nog schrijft men van daar: »Omtrent de plaatsing der bibliotheek van het voormalige Rijks Athenaeum te Franeker, welke men algemeen verwachtte dat nog in dit jaar herwaarts zou worden overgebragt, verneemt men, dat op het vroegst eerst in derzelver volgende jaarlijksche zitting (van 1847) door de Provinciale Staten zal worden gedisponeerd, nadat aan derzelver deliberatien, ter voldoening aan het door dit ligchaam uitgedrukt verlangen, eene nadere voordragt van heeren Gedeputeerden Staten zal worden onderworpen.

»Het voornaamste beletsel zou, naar men wil, gelegen zijn in de gelijktijdige jaarlijksche uitkeering van het legaat van *Schuurman*, bestemd tot den aankoop van boek- en inzonderheid van vervolgwerken, waarin door het bestuur van Franeker, als het eigendom van die stad aangemerkt wordende, zeer gedifficulteerd wordt. De jaarlijksche opbrengst van dit legaat bedraagt *p. m. ƒ* 700."

— Den 26 Julij jl., des middags omstreeks 3½ ure, ontmoette men op de hoogte van de nabij de stad Groenlo gelegene zoogenaamde Epsweide, de ten huize van den timmerman *Wolters*, aldaar, woonachtige dienstbode, *Maria Wiegerink*, die er zeer bebloed uitzag en wier kleederen in eenen zeer wanordelijken toestand waren. Natuurlijk wekte dit de algemeene aandacht, en werd zij van alle zijden met vragen bestormd, omtrent de oorzaak van hare verwonding. Zij zeide toen alleen, dat een van de Groenlosche jongelingen het gedaan had, maar dat zij zijn naam niet kon noemen. De kappellaan *C. Gepkens*, die in den tusschentijd, dat men haar naar hare woning vervoerde, ook uit gemelde Epsweide was gekomen, verhaalde, dat hij onderweg, toen hij langs het bosch kwam, een dof gekerm had vernomen; dat hij toen naar de plaats was gegaan, waar hij het geluid had gehoord, en er een' man had gevonden met een meisje, dat hij

met een mes trachtte te verwonden; hij had dien man onmiddellijk aangegrepen en, terwijl zij te zamen worstelden, was het meisje ontvlugt; de man had zich daarna los gewrongen en was hem ontsnapt.

Nadat de verwonde *M. Wiegerink* op haar bed was gebragt en men haar eenige hulp had verstrekt, verzocht zij, dat men den kapellaan *Gepkens* bij haar zou brengen. Met dezen had zij een vrij langdurig onderhoud, en toen hij was vertrokken, verklaarde het meisje, zonder dat men er bij haar op aandrong, dat de persoon, die haar gewond had, een koopman in slaapmutsen, *Jan Berends* genaamd, en te Winterswijk woonachtig was, met wien zij vroeger in betrekking had gestaan.

De toestand van het meisje was intusschen zeer verergerd; zij scheen dit zelve te gevoelen, en vroeg in den avond van dien zelfden dag om een' biechtvader. Hoewel zij altijd gewoon was bij den kapellaan *Gepkens* te biechten, verlangde zij ditmaal uitdrukkelijk met den pastoor te spreken. Deze verscheen weldra en bleef tot laat in den nacht bij haar. Toen nog liet zij den kantonregter roepen, en legde in handen van dezen de volgende verklaring af: Nadat zij reeds sedert eenen geruimen tijd ongeoorloofden omgang had gehad met den kapellaan *Gepkens*, was zij thans tot het vermoeden gekomen, dat zij zwanger was. Zij had dit des morgens van dien dag aan den kapellaan gezegd in de biechtkamer, waar hunne bijeenkomsten gemeenlijk plaats hadden. De kapellaan had haar daarop gerust gesteld en beloofd in allen gevalle voor haar te zullen zorgen; hij zou voorts over die zaak nader met haar spreken in de Epsweide, waar zij moest zorg dragen, zich des middags tusschen 2 en 3 ure te bevinden. Wat daar ter plaatse toen is voorgevallen, verbiedt de kieschheid te beschrijven. Mogt men er evenmin van behoeven melding te maken, dat de laaghartige zijn slagtoffer daarna de borst heeft ontbloot, en haar, na haar den mond en de oogen te hebben gesloten, onderscheidene wonden in keel en borst heeft toegebragt, zoodat de ongelukkige het alleen aan hare ontvlugting te danken heeft, dat haar het leven niet werd benomen! Uit hare verklaring bleek voorts, dat de kapellaan haar het verhaal van den koopman in slaapmutsen had voorgepraat. Deze voorloopig verhoord zijnde, moet hij de tegen hem ingebragte bezwaren niet hebben kunnen uit den weg ruimen, zoodat tegen hem op den 30 Julij, ter zake van poging tot moord, regtsingang, met bevel tot gevangenemming, is gerequireerd.

— Uit de Oostindische berigten, loopende over de maand April jl., welke te laat voor den landpost van den 1 Mei jl. te Singapore zijn aangekomen, deelt de *Staats-Courant* nog het volgende mede:

»In den gezondheidstoestand der europesche bevolking op Amboina had in de laatste helft van het vorig jaar verbetering plaats gehad, zoodat, ofschoon de koortsen die dat eiland sedert zoo lang geteisterd hebben, nog bleven heerschen, het getal lijders evenwel veel minder dan vroeger en de sterfgevallen slechts zeldzaam waren.

»De ziekte, die in de afdeeling Salatiga (residentie Samarang) uit eene bevolking van iets meer dan 1200 zielen, aan 50 personen het leven had doen verliezen en aan den staat van den dampkring werd toegeschreven, was begonnen te verminderen.

»In het gebied van den Sultan van Sumanap (eiland Madura) had almede eene hevige ziekte, voornamelijk onder de strandbevolking, niet minder dan 4000 aangetast, waarvan 629 waren overleden. Ook daar was spoedig eene gunstige verandering waargenomen.

»Op het einde der maand Maart jl. waren voor het eiland Kangean, ten oosten van Madura, tien roovers-vaartuigen, zoo men meende op een der Solo-eilanden te huis behoorende, verschenen. De opvarenden hadden eene landing gedaan en verscheiden menschen gedood en geroofd. Het hoofd van het eiland, hoezeer dadelijk eene gewapende magt bijeen brengende, had hen echter niet kunnen bereiken.

»Ook nabij Gorontalo (eiland Celebes) zijn vier inlandsche handelsvaartuigen genomen geworden, door zes rooversvaartuigen, die men vermoedde dat Tabelorezen waren.

»Het blijkt verder, dat gebrek aan scheepsgelegenheid tot overbrenging van troepen, veroorzaakt door het lang wegblijven van uit Nederland verwacht wordende koopvaarders, eene der redenen is geweest, waarom het vertrek der expeditie naar Bali is vertraagd geworden.

»In den loop der maand November ll. was, blijkens uit Makassar ontvangen berigten, de koning van Boni, *Aroe Panjoe*, komen te overlijden. Tengevolge daarvan zijn *Aroe Poegie* en zijne vrouw tot koning en koningin verheven geworden. Van Makassar is eene commissie van rouwbeklag naar Boni afgezonden, werwaarts de Gouverneur voornemens was later zich in persoon te begeven.”

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van ll. Zaturdag was de fondsnotering: Ned. $2\frac{1}{2}$ pCt. $60\frac{7}{8}$; 3 pCt. 73; 4 pCt. 95; Handelm. $175\frac{1}{4}$; Aand. Rijn-Spoorweg 115; Haarlemmermeer $105\frac{1}{2}$; Spanje $20\frac{13}{16}$; dito Onbep. St. $20\frac{9}{16}$; 3 pCt. Binnenl. à 6/m. 33; Ardoin Coupon $20\frac{1}{8}$; Portugezen te Londen 3 pCt. $43\frac{9}{16}$; 4 pCt. $42\frac{9}{16}$; Binnenl. 5 pCt. 44; Rusland 5 pCt. $106\frac{7}{8}$; 4 pCt. bij *Hope* 91; Id. bij *Stiegl.* $89\frac{3}{8}$; Poolsche Loten 144.

Advertentiën.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.